

Läkemedel samt sjukdomar – dokumentation/journalföring

På denna sida återfinns vägledning för kontrollpunkt 14.14 och grundvillkor LAnimal 5 "Läkemedel samt sjukdomar som kan påverka livsmedelssäkerheten– dokumentation/journalföring" rapporteringspunkt 16.9, A34.

Om lagstiftningen

Del A, punkt 7 i bilaga I till förordning (EG) nr 852/2004

Livsmedelsföretagare skall på lämpligt sätt och under lämplig tid, som är avpassad för livsmedelsföretagets art och storlek, föra och bevara journaler med uppgifter om de åtgärder som vidtagits för att kontrollera faror. Livsmedelsföretagaren skall på begäran hålla relevanta uppgifter i dessa journaler tillgängliga för den behöriga myndigheten och mottagande livsmedelsföretagare.

Del A, punkt 8 i bilaga I till förordning (EG) nr 852/2004.

Livsmedelsföretagare som föder upp djur eller som producerar primärprodukter av animaliskt ursprung skall föra journal över i synnerhet följande uppgifter:

- b) Uppgifter om veterinärmedicinska preparat eller annan behandling som djuren fått, behandlingsdatum samt karenstid. (**grundvillkor**)
- c) Uppgifter om förekomsten av sjukdomar som kan påverka säkerheten hos produkter av animaliskt ursprung.

Kontrollpunkt- Instruktion Grundvillkor

Dokumentation av uppgifter om veterinärmedicinska preparat och annan behandling som djuren fått, behandlingsdatum samt karenstid.

Punkt 8 b om journalföring är ett tvärvillkor/grundvillkor och ingår i Jordbruksverkets instruktion för grundvillkorskontroll.

Kan företagaren styrka att all användning av veterinärmedicinska preparat och annan behandling som djuren fått, behandlingsdatum samt karenstid dokumenteras?

Kontrollera dokumentation av behandlingar med veterinärmedicinska preparat samt andra behandlingar som djuret eller djurgruppen har fått. Med andra behandlingar menas behandlingar med humanpreparat, naturläkemedel och traditionella växtbaserade läkemedel, bekämpningsmedel som har farmakologiskt aktiva substanser samt homeopatiska veterinärmedicinska läkemedel.

Kontrollera att livsmedelsföretagarens, det vill säga djurhållarens dokumentation innehåller:

- datum för första behandlingen,
- djurets eller djurgruppens identitet,
- läkemedlets namn, eller namn på annan behandling som djuret eller djurgruppen har fått, samt
- karenstid, även om karenstiden är noll.

Observera att ett preparat kan ha olika karenstider för till exempel kött och mjölk.

Om veterinärens besöksjournal innehåller dessa uppgifter kan den användas som dokumentation. Dokumentationen av läkemedelsbehandlingar och andra behandlingar ska finnas på gården och bevaras i minst 5 år samt kunna uppvisas vid kontroll.

För att verifiera att alla behandlingar är dokumenterade, kontrollera och jämför journalen med innehåll i medicinskåp eller motsvarande, besöksjournaler, kopior av veterinärrecept, kvitton eller inköpsfakturor och annan dokumentation.

Gör en sammantagen bedömning av iakttagelserna och avgör om kraven i lagstiftningen uppfylls.

Om djurhållaren uppger att hen inte använder några veterinärmedicinska preparat eller andra behandlingar och det kan styrkas vid kontrollen, finns inte några krav i lagstiftningen som måste vara uppfyllda. Kryssa då i "Ej aktuellt" i kontrollprotokollet att kraven i lagstiftningen uppfyllts, tillsammans med en kommentar om att veterinärmedicinska preparat eller andra behandlingar inte har använts.

Vägledning

Grundläggande bestämmelser om läkemedel till djur finns i Förordning (EU) 2019/6 om veterinärmedicinska läkemedel. Bestämmelser om register (journalföring) finns i artikel 108. Bestämmelserna kompletteras av Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2023:21) om veterinärs ordination av läkemedel, djurhållares registrering av uppgifter samt operativa ingrepp som djurhållare får utföra.

Kontrollera att den som äger eller, om ägaren inte håller djuren, den som håller de livsmedelsproducerande djuren för register över de läkemedel som använts och, i förekommande fall, förvarar en kopia av veterinärreceptet. Man ska även kunna visa hur man har fått tag på läkemedlet.

Kontrollera dokumentation av läkemedelsbehandlingar och andra behandlingar som djuren fått. Med andra behandlingar menas främst bekämpningsmedel som har farmakologiskt aktiva substanser. Bestämmelserna omfattar även homeopatiska veterinärmedicinska läkemedel.

Kontrollera att livsmedelsföretagarens, det vill säga djurhållarens dokumentation innehåller:

- datum för behandlingen,
- klockslag för behandlingen om karenstiden är kortare än 24 timmar,
- djurets identitet eller djurgruppens identitet,
- läkemedlets namn,
- mängden administrerat läkemedel,
- karenstider, även om karenstiden är noll,
- diagnos eller orsak till behandlingen,
- den föreskrivande veterinärens namn och kontaktuppgifter,
- varifrån läkemedlet kommer, d.v.s. från vilket apotek, från vilken veterinär (jourdos) eller från vilket foderföretag (läkemedel i foder),
- bevis på förvärv av läkemedlet (kopia av veterinärrecept, veterinärens skriftliga information om läkemedlets innehåll eller annan dokumentation).

Observera att ett preparat kan ha olika karenstider för till exempel kött och mjölk. Om veterinärens besöksjournal innehåller dessa uppgifter kan den användas som dokumentation. Dokumentationen av läkemedelsbehandlingar och andra behandlingar ska finnas på gården och bevaras i minst 5 år samt kunna uppvisas vid kontroll.

För att verifiera att alla behandlingar är dokumenterade, kontrollera och jämför journalen med innehåll i medicinskåp eller motsvarande, besöksjournaler, kopior av veterinärrecept, kvitton eller inköpsfakturor och annan dokumentation. Gör en sammantagen bedömning av iakttagelserna och avgör om kraven i lagstiftningen uppfylls.

Om djurhållaren uppger att hen inte använder några veterinärmedicinska preparat eller biocider alls, och det kan styrkas vid kontrollen, finns inte några krav i lagstiftningen som måste vara uppfyllda. Kryssa då i "Ej Aktuellt" i kontrollprotokollet då kraven i lagstiftningen uppfyllts, tillsammans med en kommentar om att veterinärmedicinska preparat eller biocider inte används.

Syftet med dokumentationen är att systematisk sammanställa vilka behandlingar som getts till vilka djur och säkerhetsställa att livsmedel inte släpps ut på marknaden som kan innehålla otillåtna preparat eller restsubstanser.

Till "annan behandling" räknas samtliga behandlingar med naturläkemedel och traditionella växtbaserade läkemedel. Dessa ska dokumenteras om karenstiden är längre än 0 (noll) dagar eller om behandlingssätt eller dosering avviker från anvisningarna. Exempel på "annan behandling" med relevans för livsmedelssäkerheten är behandling med humanpreparat och vissa biocider och antiparasitära medel som har karenstid för slakt.

För preparat som inte har en fastställd karenstid för det aktuella djurslaget eller behandlingssättet ska företagaren följa veterinärens anvisning om karenstid med mera (Jfr artikel 115 i förordning (EU) 2019/6).

När en veterinär behandlar djur, skriver ut eller delar ut läkemedel till livsmedelsproducerande djur ska information lämnas till företagaren. Vilka uppgifter som ska lämnas över framgår av SJVFS 2023:21. Informationen ska lämnas i form av ett behandlingsbevis eller motsvarande så att eventuella uppföljande behandlingar kan göras på rätt sätt samt för att karenstider ska kunna hållas och rätt uppgifter ska kunna lämnas till slakteriet.

Det finns inga bestämmelser om att använda en viss sorts blankett eller journal, men Jordbruksverket och Livsmedelsverket rekommenderar något av följande alternativ:

- Dokumentationen kan antingen vara en för hand ifylld blankett eller föras digitalt. Oavsett vilket är det viktigt att dokumentationen sparas på gården.
- Dokumentationen kompletteras med journalföring av eventuell uppföljande behandling och behandlingar som inte veterinären utför, till exempel avmaskningar.

Uppgifterna i dokumentationen är underlag för den information som ska följa med djuret till slakterier.

På Jordbruksverkets webbsida finns blanketter som kan användas vid läkemedelsjournal med och utan villkorad läkemedelsanvändning.

Journal - Användning av läkemedel och andra preparat/produkter, D75

Vid grundvillkorskontroll, gör en bedömning av avvikelsens allvar, omfattning och varaktighet enligt Jordbruksverkets Kontrollinstruktion för grundvillkorskontroll.

Enligt 10 § punkten 4 och 5 livsmedelslagen (2006:804) får livsmedel inte släpps ut på marknaden som innehåller förbjudna ämnen eller ämnen som inte har godkänts.

Kommentar

Syftet med dokumentationen är att systematiskt sammanställa vilka behandlingar som har getts till vilka djur och därmed kunna säkerställa att livsmedel som släpps ut på marknaden inte innehåller några rests substanser eller läkemedel som inte har ordinerats eller förskrivits av en veterinär.

Dokumentationen kan antingen vara en för hand ifylld blankett eller föras digitalt. Det finns inga bestämmelser om att använda en viss sorts blankett eller journal.

Dokumentationen ska kunna visas upp vid en kontroll och kan också användas som underlag när djuret ska gå till slakt. Om en överträdelse konstateras för LAnimal5 kan lantbrukaren behöva tas ut till kontroll för SMR 11 och SMR 6, om den inte redan ingår i en fullständig grundvillkorskontroll. För SMR 11 kan kontrollpunkterna Not10, Hast13, Gris10, Far10, Get10, VhonsS9, VhonsL9, FjadOv9, SlaktK9, AvelsSI9, Struts14, Pals42, Ren7, Hjort10, ÖvrGV6 vara aktuella. För SMR 6 kan kontrollpunkterna Hormon4-5, Hormon5-5, Hormon6-6, Hormon7-6, Hormon8-5, vara aktuella. Se avdragsvägledningen för grundvillkor för mer information kring överlappande villkor.

Senast uppdaterad 27 mars 2025 Ansvarig grupp ROR_LH